

010
CP79

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ
В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО ВУЗУ**

Тези доповідей та повідомлень
науково-практичної міжвузівської конференції

Частина 1

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ
СТУДЕНТІВ ПЕДВУЗУ**

КРИВИЙ РІГ 1992

РОЗВИТОК УЯВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО УЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ПЕДВУЗУ
ЯК ЗАСІВ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ

Педагогічне уявлення як особиста якість учителя входить у складну структуру педагогічної професійності і характеризує рівень його майстерності. Педагогічна професійність охоплює усі якості особи учителя. "Основу професійності складають ідейно-моральні, інтелектуальні та духовні сторони особи учителя", - відзначає А.В.Кондрашова. У той же час це не проста сукупність властивостей і якостей, яка забезпечує успішність педагогічної діяльності, а ціла комплексна характеристика особи учителя, в якій органічно взаємопов'язані професійні установки, переконання, засоби та способи діяльності, моральні, інтелектуальні та духовні якості.

Специфічний показник професійності - педагогічне уявлення - включає в себе і вимоги до особи учителя, і специфіку педагогічної діяльності. Педагогічне уявлення пов'язане з нестандартними підходами, нешаблонним вирішенням педагогічних проблем. В структурі педагогічної професійності воно служить основою угадування майбутності, спрямоване на передбачання своїх дій, дій та поведінки вихованця у відповідь на педагогічне діяння. Діяльність педагога проходить у ситуаціях, які мають більшу ступінь невизначення внаслідок того, що їх суб'єктами та об'єктами являються діти. Поведінку дитини неможливо передбачити заздалегідь: одне й те ж педагогічне діяння може по-різному відобразитись у його свідомості та вижитися у поведінці.

Спрямованість педагогічного уявлення на вирішення педагогічних ситуацій та проблем, які мають більшу ступінь невизначення, визначає його специфічні риси: передбачення дій об'єкта, уявне моделювання педагогічних ситуацій та пошук шляхів їх вирішення, пророкування розвитку особи. Являючись складною особистою якістю, педагогічне уявлення об'єднує в собі психолого-педагогічні знання, педагогічну спрямованість сприймання, уваги, пам'яті, мислення, здатність до емпатії, емоційного уявлення, так як це здатність переживати в уявленні чужі почуття, самовладання, готовність до педагогічної праці. Сформування цієї складної особистої риси у випускників педвузу забезпечує найкраще вирішення професійних

завдань, успішність взаємодіяння з учнями, творчий підхід і до своєї діяльності, і до співробітництва з своїми вихованцями.

Основними показниками педагогічного уявлення, які виявляють його сутність, є пророкування, передбачення, передвіщення. Їх фізіологічною основою служить здатність вищої нервової діяльності до випередження відображення дійсності. Це дозволяє говорити про можливість формування умінь, які характеризують показники педагогічного уявлення. Це пророкуючі уміння: уміння уявляти процес можливого розвитку педагогічного уявлення, уміння уявного педагогічного експериментування, уміння формулювати педагогічні гіпотези, уміння екстраполювати педагогічні знання; та уміння, які характеризують оперативне педагогічне уявлення: швидко, оперативно та правильно орієнтуватися в мінливих умовах діяльності, правильно планувати діяльність, передбачати емоційні реакції дітей, швидко та точно знаходити адекватні характеру діяльності засоби педагогічного діяння, швидко та правильно приймати рішення, імпровізувати. Рівень сформування цих умінь показує ступінь педагогічного уявлення.

Педагогічне уявлення розвивається та формується в процесі підготовки майбутнього учителя та в ході практичної педагогічної діяльності. Ми виділяємо такі шляхи формування педагогічного уявлення в процесі підготовки майбутнього учителя: розкриття ролі уявлення в педагогічній діяльності; систематичне ознайомлення студентів з основами теорії педагогічного уявлення; забезпечення через систему тренінга формування умінь, які характеризують педагогічне уявлення; включення студентів в різноманітні види педагогічної діяльності, які забезпечують придбання студентами досвіду професійного уявлення.

Уявлення в педагогічній діяльності має надзвичайно важливе значення, тому що дозволяє передбачити результати цієї діяльності ще до її початку, а це дає можливість свідомо її будувати.

М. Г. Боднар

РОЗВИТОК ПЕРЦЕПТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЇ

1. Перцептивні здібності людини практично проявляються у її